

Protokoll 4/2026

Tid Torsdagen den 23 april 2026 kl. 15.30-16.00

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Måndagen den 4 maj 2026,
§§ 1-5, 7, 10, 12, 13, 18-24, 28, 29, 31-36, 38

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 23 april 2026,
§§ 6, 8, 9, 11, 14-17, 25-27, 30, 37

Anders Österberg

Dennis Wedin

Närvarande

Beslutande ledamöter

Anders Österberg (S) ordföranden
Dennis Wedin (M) vice ordföranden

Margareta Stavling (S)
Anders Göransson (S)
Ingela Edlund (S)
Deniz Butros (V)
Lennart Tonell (MP)
Rita Valanko (M)
Fredrik Sand (M)
Gabriel Kroon (SD) §§ 1-37
Peter Öberg (L)
Linn Bessner (C)

Tjänstgörande ersättare

Tim Schnoor (V) för Jonathan Metzger (V)
Anders Edin (SD) § 38 för Gabriel Kroon (SD)

Ersättare:

Bengt-Olov Tengmark (S)
Hawo Hassan (S)
Agneta Sundberg (V) §§ 1-37
Johan Ekwall (M)
Robert Stahre (M)

Torbjörn Ebérus (M)
Anders Edin (SD) §§ 1-37
Aron Modig (KD)

Tjänstemän

Förvaltningschefen Thomas Andersson, Jenni Almgren, Göran Carlberg, Britta Eliasson, Anders Jonsson, Jenny Linné, Carolina Zandén och nämndsekreterare Fabian Lind samt borgarrådssekreteraren Sonja Pagrotsky, personalföreträdaren Liina Cullblad §§ 1-7, 38 och personalföreträdaren Eva Brynk §§ 1-7, 38.

§8 Överenskommelse om exploatering med tomträtt, för Nobel Center inom fastigheten Hamnmästaren 1 i stadsdelen Södermalm med Stiftelsen Nobel Center

Dnr E2020-00445

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att för sin del godkänna överenskommelse om exploatering med upplåtelse av tomträtt enligt tjänsteutlåtandets bilaga 1 och föreslår att kommunfullmäktige godkänner överenskommelsen och ger exploateringsnämnden rätt att vid behov träffa tilläggsavtal förutsatt att dessa inte är av principiell betydelse.
2. Exploateringsnämnden ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa erforderliga följdavtal och vid behov tilläggsavtal som inte är av principiell betydelse, förutsatt att kommunfullmäktige godkänt överenskommelsen.
3. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Gabriel Kroon (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 mars 2026.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

1. Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Deniz Butros m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C) föreslår (se beslutet).
2. Gabriel Kroon (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå tjänsteutlåtandet samt att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna är positiva till ett at tomträten ska överlåtas till Stiftelsen Nobelcenter samt att Nobelcentret

ska bebyggas på den aktuella platsen. Vi vänder oss däremot det föreslagna bygget då det med sin modernistiska karaktär skapar ett otrivsamt inslag i en äldre och bevarandevärd stadsdel. Vi motsätter oss ett Slussen som får fortsätta att bebyggas i modern, grå och tråkig stil. Därför förespråkar vi ett omtag av bygglovet. Tillsdessa att stiftelsen inte har presenterat ett nytt förslag i linje med området äldre och klassiska arkitektur karaktär föreslår vi att tomträtten inte ska tilldelas Nobelstiftelsen.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Deniz Butros m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Peter Öberg (L) och Linn Bessner (C).

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Moderaterna i Stockholm har länge kämpat för att värna stadens anrika platser och byggnader. Vi menar att det är centralt att det som byggs i staden också gör det i samklang med stadens historia och med respekt för de som lever och verkar här. Det var därför vi en gång motsatte oss Klararivningarna och såg till att Münchenbryggeriet bevarades. Vi tog till oss av den berättigade kritiken mot det tidigare förslaget på Blasieholmen och vi har gjort vår hemläxa.

Moderaterna anser att det vore bra för Stockholm med ett Nobel Center och att Slussen är en bra plats för detta. Alfred Nobel är en världskänd stockholmare och Nobelpriset är en av Sveriges starkaste globala symboler. Ett Nobel Center skulle komma att bli en global mötesplats för vetenskap och kultur i hjärtat av Stockholm och inte bara stärka stadens attraktivitet och locka internationella besökare, utan även befästa Sveriges position som en världsledande kunskapsnation. Vi tycker att det är fantastiskt att ett Nobel Center möjliggörs genom privata donationer från näringslivet om cirka 2,5 miljarder kronor.

Däremot har vi stora synpunkter på gestaltningen och anser att förslaget behöver bearbetas för att anpassas bättre till platsen och närområdets kulturhistoriska bebyggelse, och med respekt

för alla de som lever och verkar här. Därför yrkade Moderaterna på en återremiss av bygglovet i stadsbyggnadsnämnden.

Peter Öberg (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna var det parti som ledde det politiska motståndet mot Nobel Center på Blasieholmen. Därmed lyckades vi rädda Tullhuset från 1876, där Sveriges museum om Förintelsen nu ska etableras.

När förslaget på Blasieholmen föll gjorde Moderaterna upp med Nobelstiftelsen om att Slussen skulle bli ny plats för Nobel Center.

Huset som föreslås på platsen måste följa detaljplanen som antogs i kommunfullmäktige 2011 och vann laga kraft 2013. Detaljplanen reglerar husets höjd, takutformning och omfattning.

Huset som nu föreslås är mindre än vad detaljplanen tillåter och huskropparna är förskjutna i förhållande till varandra, vilket gör att byggnaden får ett mindre kompakt intryck i förhållande till dess storlek och omgivning.

Husets fasad av återbrukat gammalt tegel passar väl in bland omkringliggande bebyggelse (Fotografiska museet, Logårdstrapporna, Sjömansinstitutet, färjeterranalen och vattentornet på Mosebacke). Fasaden liknar Sigurd Lewerentz mästerverk Markuskyrkan i Björkhagen. Den föreslagna slamputsningen av delar av fasaden bör utgå.

Området måste vara tillgängligt för alla och ges god, genomtänkt belysning. För att platsen ska upplevas som trygg krävs ett levande stadsliv. Därför är det avgörande att bottenvåningarna fylls med publik verksamhet – caféer, barer, gallerier eller andra öppna och inbjudande verksamheter som skapar rörelse och närvaro i hela området.

Cykelbanan som planeras på kajen framför huset måste förses med fartsänkande åtgärder, till exempel räfflad asfalt likt vid stadshuset. Vi ser en risk med att fotgängare far illa och skadas av den snabba cykeltrafiken.

Byggnaden bör få större och fler fönster. Den östra fasaden bör förses med fönster likt den västra, eller en konstnärlig gestaltning.

De planerade husen väster om Nobel Center måste tydligt underordna sig.

Det platta taket (som beslutats i detaljplanen) bör förses med någon form av takfotsmarkering likt andra märkesbyggnader i Stockholm (Kungliga slottet, Stockholms stadsbibliotek och Operan).

Likt andra märkesbyggnader i Stockholm ser vi fasadbelysning som en självklarhet.

Linn Bessner (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet välkomnar att en publik verksamhet kopplad till Nobelpriset tar denna centrala plats i anspråk i stället för ett slutet kontorshus. Det är positivt att trafikleden överdäckas på denna sträcka och att området utvecklas med verksamheter som bidrar till stadsliv, även om Centerpartiet helst hade sett en överdäckning av hela Stadsgårdsleden.

Byggnadens gestaltning har väckt omfattande kritik, tyvärr inte helt obefogad. Utformningen kan inte anses fullt ut spegla värden förknippade med Nobelpriset, som uppfinningsrikedom, nytänkande och kreativitet. Samtidigt menar Centerpartiet att politikens roll inte är att detaljstyra arkitekturen, utan att inom ramen för gällande detaljplan och bygglovsprövning säkerställa god funktion, långsiktig kvalitet, ett levande stadsliv och ett väl fungerande samspel med omgivningen.

Det är därför avgörande att bottenvåningarna utformas så att de i praktiken bidrar till ett aktivt och attraktivt gaturum, särskilt på byggnadens södra och västra sidor där förutsättningarna för solljus är något bättre. Lokaler för caféer, restauranger med uteserveringar och andra publika verksamheter behöver ges förutsättningar att fungera över tid och åtminstone delvis vara öppna även för besökare som inte tar del av den museala verksamheten. Stadslivet skapas i gatuplanet, inte enbart på takterrasser eller i interna flöden.

Det är angeläget att gång-, cykel- och vistelseytor utformas tydligt och trafiksäkert utan att försämra framkomligheten i

det viktiga cykelpendlingsstråket längs kajen.

Slussenprojektet har hittills i delar präglats av lösningar där olika flöden sammanblandas på ett sätt som skapar konflikter, och den typen av utformning måste här undvikas.

Nobel Center har, trots sin återhållsamma gestaltning, potential att förvandla en ogästvänlig och bullrig trafikplats till en plats för människor och möten som bidrar till ett mer attraktivt och levande Stockholm.

Ersättaryttrande

Aron Modig (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

1. Att avslå överenskommelsen,
2. Att staden håller folkomröstning om alternativa gestaltningar för Nobelcenter,
3. Att därutöver anföra följande

Vi bor i världens vackraste huvudstad. Inte för att Stockholm byggdes snabbt och storskaligt, utan för att tidigare generationer byggt med kvalitet i fokus. Ett museum som lyfter fram Alfred Nobel och den forskning som drivit världen framåt i hans fotspår vore ett fantastiskt tillskott till stadens kulturutbud. Men Stockholm, som historiskt kallats Nordens Venedig, håller på att bli betongglädornas stad. Det är dags för förändring.

Vi kristdemokrater har länge förespråkat en annan väg och har föreslagit att Stockholm inrättar en arkitekturzon i innerstaden och äldre kvartersstadsdelar. När det byggs nytt ska det ske i strikt harmoni med det Stockholm vi älskar. Kristdemokraterna är inte emot nya landmärken, men de måste byggas varsamt i samklang med kringliggande arkitektur. Det vore synd att låta denna unika utvecklingsmöjlighet till ett nytt Nobelcenter gå förlorad för att bara bli ytterligare en skönhetsfläck på vår vackra stad.

Vår stadsmiljö är i grunden vårt gemensamma vardagsrum. Hela 44 procent av svenskarna vill att man bygger mer i sekelskiftesstil, dvs traditionell svensk arkitektur. Endast 14 procent är emot det. Ändå är en överväldigande stor del av det som byggs idag raka motsatsen till traditionell sekelskiftesstil. Precis som Södermalms hembygdsföreningar, Stadsmuseet och delar av Skönhetsrådet anser vi att förslaget inte håller. Slussen har

en enorm betydelse för Stockholms karaktär och utseende, är en av stadens viktigaste stadsmiljöer och är rent av ett viktigt skyltfönster mot omvärlden. Då krävs det mer än ett par fyrkantiga skolådor för att ge såväl platsen som Nobels arv och eftermäle den dignitet som förtjänas.

Stockholm och Nobel förtjänar helt enkelt bättre.